

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord / VII

Verkorte inhoudsopgave / IX

Inhoudsopgave / XI

1. Inleiding / 1

1.1 Aanleiding en onderzoeksvraag / 1

- 1 Introductie / 1
- 2 De verklaring voor recht in combinatie met de veroordeling tot prestatie / 2
- 3 De verklaring voor recht zonder veroordeling tot prestatie / 2
- 4 Onderzoeksvraag / 3

1.2 Relevantie en opzet van het onderzoek / 3

- 5 Relevantie / 3
- 6 Opzet van het onderzoek / 4
- 7 Het rechtsvergelijkende perspectief / 5

2. Terminologie en historische achtergrond / 7

2.1 Terminologie / 7

- 8 Inleiding / 7
- 9 Declaratoir versus zuiver declaratoir / 7
- 10 Verklaring voor recht versus declaratoir vonnis / 8
- 11 Rechtsvordering, vorderingsrecht en subjectief recht / 9
- 12 De verklaring voor recht in de verzoekschriftprocedure / 10
- 13 De negatieve verklaring voor recht / 12

2.2 Historische achtergrond van het declaratoire vonnis / 14

- 14 Het declaratoire vonnis vóór 1800 / 14
- 15 De invloed van de Franse Code de Procédure Civile / 15
- 16 Het declaratoire vonnis in strijd met de aard en het doel van het burgerlijk procesrecht / 16

17	De opvattingen van de historische school / 17
18	Duitse kritiek op Von Savigny / 18
19	De opvatting van Parser / 19
2.3	Ontwikkelingen in de literatuur en rechtspraak na het proefschrift van Parser / 21
20	Geen specifiek belang vereist / 21
21	Belang als voorwaarde voor ontvankelijkheid / 21
3.	De vereisten voor een verklaring voor recht / 23
3.1	Inleiding / 23
22	Ontvankelijkheidscriteria / 23
3.2	Rechtsverhouding / 24
23	Inleiding / 24
24	De nog niet bestaande rechtsverhouding / 25
25	Ambtshalve toetsing? / 30
26	Absoluut recht / 30
27	Geen vaststelling van feiten / 31
28	Het vaststellen van het niet-bestaan van de rechtsverhouding / 31
3.3	Onmiddellijk bij de rechtsverhouding betrokken persoon / 32
29	Inleiding / 32
30	Zijn alleen partijen bij een rechtsverhouding onmiddellijk betrokken personen? / 33
31	Drittrechtsverhältnisse als aanknopingspunt / 35
32	De positie van de gedaagde / 37
33	Ambtshalve toetsing? / 39
3.4	Voldoende belang / 39
34	Stelplicht, bewijslastverdeling en ambtshalve toetsing / 39
35	Geen onnodige splitsing van vorderingen / 43
36	Proceconomisch voordeel / 44
37	Als er nog geen veroordeling tot prestatie kan worden gevorderd / 48
38	Genoegdoening / 51
39	Zijn bijzondere omstandigheden nog steeds vereist? / 52
40	De verklaring voor recht in combinatie met de veroordeling tot prestatie / 55
3.5	De verklaring voor recht in kort geding / 57
41	Geen gezag van gewijsde / 57
42	Een onmiddellijke voorziening bij voorraad / 58

3.6	De verklaring voor recht als mindere van de veroordeling tot prestatie / 60
43	Een veronderstelling / 60
44	Onderzoek naar die veronderstelling / 61
4.	De verklaring voor recht in combinatie met de veroordeling tot prestatie / 63
4.1	De objectieve omvang van het gezag van gewijsde naar Duits recht / 63
45	De functie van de Feststellungsklage / 63
46	De keuze van de Duitse wetgever / 63
47	De geschilbeslissing / 65
48	Zwischenfeststellungsklage / 67
4.2	De objectieve omvang van het gezag van gewijsde naar Nederlands recht / 69
49	Dragende beslissingen / 69
50	Dragende beslissing of overweging ten overvloede: een kwestie van uitleg / 70
51	De verklaring voor recht is niet per definitie het mindere van de veroordeling tot prestatie / 72
52	De verklaring voor recht naast de veroordeling tot prestatie vanwege de proceskosten of gefinancierde rechtsbijstand / 74
5.	De negatieve verklaring voor recht / 79
5.1	Rechtspraak over de negatieve verklaring voor recht / 79
53	Vaststellen van het niet-bestaan van een rechtsverhouding / 79
54	De negatieve Feststellungsklage volgens het Bundesgerichtshof / 80
55	Voldoende belang bij de negatieve verklaring voor recht / 82
5.2	Het onderscheid tussen de negatieve en positieve verklaring voor recht / 84
56	Formulering van de vordering / 84
57	De spiegelbeeldgedachte / 86
58	De beweerde functie van de negatieve verklaring voor recht / 89
59	Zijn er alternatieven voor de negatieve verklaring voor recht? / 92
60	Veroordeling om te dulden / 93
61	Het procedeeverbod / 94
62	Handelwijze in het verleden versus toekomstige handelwijze / 96
5.3	De noodzaak van een nieuwe definitie / 97
63	Negatieve verklaring voor recht of veroordeling tot prestatie? / 97

6. De positieve verklaring voor recht / 99

- 6.1 De selbständige Feststellungsklage / 99**
64 Als een Leistungsklage niet mogelijk is / 99
65 De Feststellungsklage en de proceseconomie / 102
- 6.2 Als verwijzing naar de schadestaatprocedure niet mogelijk is / 103**
66 Inleiding / 103
67 De noodzaak van verwijzing naar de schadestaatprocedure / 104
68 De noodzaak van de verklaring voor recht als verwijzing naar de schadestaatprocedure niet mogelijk is / 106
- 6.3 De verklaring voor recht in het kader van de proceseconomie / 110**
69 Verschillende vergelijkbare vorderingen tussen dezelfde partijen / 110
70 Deelgeschillen / 111
71 Wet deelgeschilprocedure / 112
- 6.4 De verklaring voor recht in het kader van de collectieve actie ex art. 3:305a BW / 114**
72 Wat bewerkstelligen partijen met de collectieve actie? / 114
73 De rol van de verklaring voor recht in het kader van de collectieve actie / 116
- 6.5 De verklaring voor recht als middel om in immateriële behoeften te voorzien / 117**
74 Een veronderstelling / 117

7. Conclusie / 119

- 7.1 De noodzaak van de verklaring voor recht / 119**
75 De verklaring voor recht in het kader van gezag van gewijsde / 119
76 De verklaring voor recht als middel om een hypothetische vordering of een hypothetisch recht van de wederpartij af te weren / 120
77 De verklaring voor recht in het kader van het stuiten van de verjaring en het veiligstellen van bewijsmiddelen / 120
78 Keuzevrijheid? / 122
- 7.2 Mogelijke toepassingen / 122**
79 Proceseconomisch voordeel / 122
80 De verklaring voor recht als middel om te voorzien in immateriële behoeften / 124
81 Niet-ontvankelijk wegens onvoldoende belang / 124

- 7.3 Beantwoording van de onderzoeksvraag / 124**
82 Wanneer is de verklaring voor recht nodig? / 124
83 Wanneer is de verklaring voor recht in ons huidige burgerlijke
procesrecht mogelijk? / 125

Deutsche Zusammenfassung / 127

English summary / 133

Bijlagen / 139

Lijst van verkort aangehaalde literatuur / 199

Jurisprudentieregister / 209

Trefwoordenregister / 215

